

*Відмова від проведення та не допуск до документальної або фактичної перевірки.
Судовий аспект.*

Права контролюючого органу та платника податків в процедурі проведення перевірки (документально виїзної, фактичної).

- *пп. 20.1.4 п. 20.1 ст. 20 ПК України контролюючі органи мають право проводити відповідно до законодавства перевірки і звірки платників податків (крім Національного банку України), у тому числі після проведення процедур митного контролю та/або митного оформлення;*
- *статтями 77, 78, 80 ПК України визначено порядок проведення документальних планових, позапланових виїзних, фактичних перевірок (умови, підстави);*
- *п. 77.6 ст.77, п. 78.5 ст. 78 та п. 80.5 ст. 80 ПК України визначено, що допуск посадових осіб контролюючих органів до вказаних видів перевірок здійснюється згідно із статтею 81 ПК України;*
- *ст. 81 ПУ України визначає умови та порядок допуску посадових осіб контролюючих органів до проведення документальних виїзних та фактичних перевірок (п. 81.1);*
- *абзацом 5 п. 81.1 ст. 81 ПК України передбачено підстави за наявності яких платник податків має право не допустити до перевірки посадових (службових) осіб до проведення перевірки.*

Недопуск до документальної або фактичної перевірки

Відповідно до пп. 94.2.3 п. 94.2 ст. 94 ПК України відмова платника податків від проведення документальної або фактичної перевірки за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб контролюючого органу може бути підставою для застосування адміністративного арешту майна.

Адміністративний арешт майна платника податків згідно п. 94.1 ст. 94 ПК України є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом.

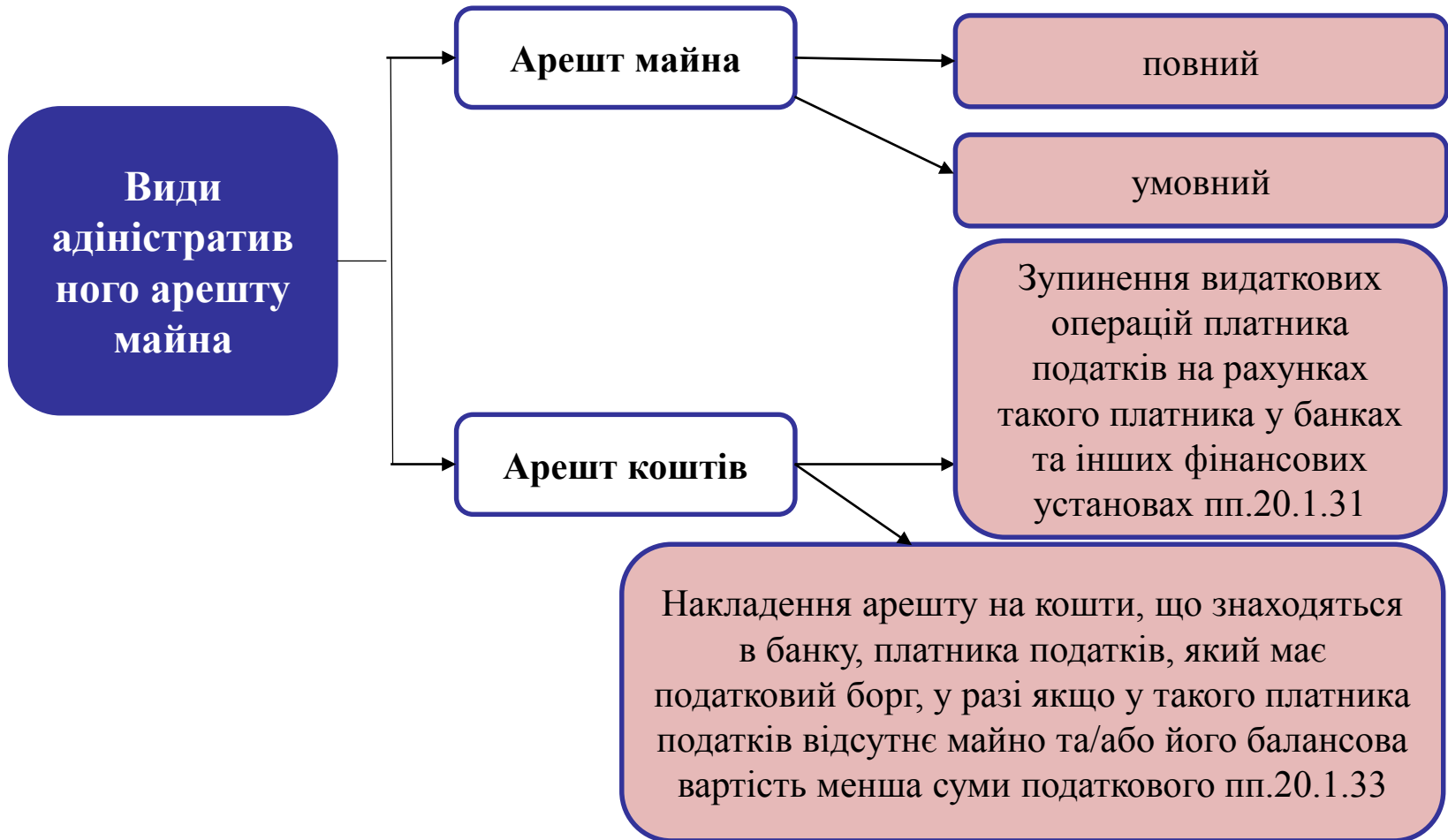
В свою чергу адміністративний арешт майна – це спеціальний спосіб забезпечення реалізації повноважень контролюючого органу.

Для його реалізації контролюючий орган повинен встановити такі обставини:

- наявність законних підстав для проведення документальної або фактичної перевірки або допуску посадових осіб контролюючого органу (слід упевнитись, що дотримано приписів *77, 78, 80, 81 ПК України*);
- наявність відмови платника податків від проведення документальної або фактичної перевірки або допуску посадових осіб контролюючого органу (слід упевнитись про дотримання приписів п. 81.2 ст. 81 ПК України щодо фіксування факту такої відмови або допуску).

Лише за умови встановлення вказаних обставин податковий орган вправі перейти до реалізації повноважень, передбачених п. 96.6 ст. 96 ПК України.

Адміністративний арешт майна

➤ *Повний арешт п. 94.5 ст. 94 ПК України.*

➤ *Умовний арешт п. 94.5 ст. 94 ПК України.*

➤ *Із системного аналізу приписів пп. 20.1.31 (не вичерпний перелік), пп. 20.1.33 п. 20.1 ст. 20 ПК України слід прийти до висновку, що у процедурі реалізації податковим органом повноважень пов'язаних із забезпеченням виконання платником податків його обов'язків, при відмові від проведення перевірки та не допуску до перевірки посадових осіб контролюючого органу, а також з врахуванням приписів абзацу 2 п. 94.6 ст. 94 ПК України, податковий орган вправі звернутись безпосередньо до суду та ставити питання про зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках такого платника податків у банках та інших фінансових установах.*

➤ *При цьому слід враховувати, що у абзаці 4 п. 94.6 ст. 94 ПК України законодавець прописав загальний принцип за яким можливий арешт коштів, а саме виключно на підставі рішення суду, а не визначав яким шляхом має бути накладено арешт (зупинення видаткових операцій чи власне арешт коштів).*

➤ *На користь такого висновку вказує і спеціальне правове регулювання, а саме ст. 59 ЗУ «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 р. №2121-III, згідно якої зупинення видаткових операцій за рахунками юридичних або фізичних осіб здійснюється у разі накладення арешту.*

Алгоритм дії податкового органу

П. 94.6 ст. 94 ПК України встановлює загальний алгоритм дій контролюючого органу за наявності обставин визначених у п.94.2 ст. 94, зокрема передбаченої п. 94.2.3 : (не у випадках передбачених п.94.7 ст.94)

➤ керівник (його заступник або уповноважена особа) приймає рішення про застосування арешту майна платника податків, яке надсилається:

- платнику податків з вимогою тимчасово зупинити відчуження його майна;
- іншим особам, у володінні, розпорядженні або користуванні яких перебуває майно такого платника податків, з вимогою тимчасово зупинити його відчуження (пп.94.6.1,94.6.2);

➤ звертається до суду із заявою про підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна;

ВАЖЛИВО: обґрунтованість арешту має бути перевірена судом протягом 96 год пп.94.10 ст. 94 ПК України; заяву слід подати протягом 24 з моменту встановлення обставин, що зумовлюють звернення ч. 2 ст. 283 КАС України.

На виконання абзацу 4 п. 94.6 ст. 94 ПК України

➤ звертається до суду із заявою про зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків п.1 ч. 1 ст. 283 КАС України.

ВАЖЛИВО: заяву слід подати протягом 24 з моменту встановлення обставин, що зумовлюють звернення (ч. 2 ст. 283 КАС України).

Процедура підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна та арешту коштів на рахунках шляхом зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків за своєю сутністю, за наявності обставини передбаченої пп.94.2.3 п. 94.2 ст. 94 ПК України, є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, який реалізується шляхом звернення до суду із заявою, особливості провадження за таким зверненням врегульовано нормами процесуального закону, а саме ст. 283 КАС України.

Отже з врахування природи виникнення підстав для звернення розгляд такого має відбуватись за особливостями передбаченими ст. 283 КАС України.

Судова практика

Справа № 820/1929/17 касаційне провадження № К/9901/40847/18

Наявність діючого підтвердженого судом арешту майна платника податків не є передумовою застосування арешту коштів такого платника.

- Загальна процедура і підстави застосування адміністративного арешту контролюючими органами визначені [статтею 94 Податкового кодексу України](#).
- Визначення адміністративного арешту як виняткового способу забезпечення виконання обов'язків платника податків, наведене в пункті [94.1](#) статті [94 Податкового кодексу України](#), за своїм змістом однаково охоплює як арешт коштів, так і арешт іншого майна.
- Згідно з пунктом [94.4](#) статті [94 Податкового кодексу України](#) арешт може бути накладено контролюючим органом на будь-яке майно платника податків, крім майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та коштів на рахунку платника податків.
- Арешт коштів на рахунку платника податків відповідно до абзацу другого підпункту [94.6.2](#) пункту [94.6](#) статті [94 Податкового кодексу України](#) здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення контролюючого органу до суду.

- Підстави для застосування як адміністративного арешту майна, так і арешту коштів на рахунках платника податків, є універсальними та визначені пунктом [94.2](#) статті [94 Податкового кодексу України](#). Обидва види арешту, за загальним правилом, застосовуються з однакових підстав і розрізняються лише процедурою застосування - або за рішенням керівника податкового органу (щодо майна, відмінного від коштів), або за рішенням суду (арешт коштів).
- Із системного тлумачення положень [статті 94 Податкового кодексу України](#) судом не встановлено, що адміністративний арешт коштів платника податків є похідним від адміністративного арешту майна, відмінного від коштів, і може бути застосований судом виключно у випадку існування рішення контролюючого органу про накладення арешту на майно платника податків.
- Положення [статті 94 Податкового кодексу України](#) не визначає послідовності процедур застосування адміністративного арешту майна та адміністративного арешту коштів.

Приписи [статті 94 Податкового кодексу України](#) викладаються в єдиному контексті та відповідні правові норми регулюють як правовідносини, що виникають при накладенні адміністративного арешту майна, так і арешту коштів платника податків.

З аналізу наведеного правового регулювання суд приходять до такого правового висновку:

арешт на кошти платника податків накладається за наявності підстав, визначених пунктом [94.2](#) статті [94 Податкового кодексу України](#) та не залежить від наявності рішення контролюючого органу про накладення арешту на майно платника податків.

Непідтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків в судовому порядку не обмежує право податкового органу на звернення до суду про застосування арешту коштів на рахунках відповідача, але за умови наявності відповідних підстав, визначених [Податковим кодексом України](#).

Дякую за увагу!